

10. JUN. 1924

ANUL XL. — No. 23

Imprimat legal.
2 lei exemplarul

Duminică 8 Iunie 1924

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

Ancestralul blestem

„VEI CAȘTIGA PAINEA TA CU SUDOAREA FRUNȚEI TALE...” ADAM ȘI EVA LUCRAND PAMANTUL. (După Lhermitte)

Noi n'avem morminte!

Cu prilejul zilei eroilor

E pomenirea celor morți!
Fiecare duce flori de presară pe mormântul scump!

Tămâia, candelă sau lumânarea aprinsă arată că mormântul nu e părăsit.

E cineva care-l îngrijește, care-l stropește cu lacrimi calde și mormântul ast-fel îngrijit pare că are viață — vorbește.

E o mângâiere, o alinare a durerii, o fericire chiar a avea mormântul ființei dragi, unde să te poți duce să verși o lacrimă, să găsești o clipă, care să umple de evlavie și mister nepătruns.

Noi n'avem morminte!

Noi nu știm unde este țărâna care a acoperit pe ai noștri!

A plânge la mormântul unui strein, nu e tot una cu a plânge la mormântul în care doarme al tău.

Este o înșelare a simțurilor, a durerii, plânsul nu este complet, căci lipsește sbuciumul sufletului, înfiorarea cărnei la atingerea țărânei rece, ce te desparte de ființa iubită, îngropată acolo.

Plângem, dar gândul zboară veșnic și-l caută pretutindeni, întrebând zarea, și văzduhul, întrebând cerul, căci oamenii nu știu să mai răspundă „unde este mormântul nostru, unde să plângem noi, unde să ne plecăm genunchii, unde să așternem flori?”

Turtucaia, Peștera, Cobadin, Mircea-Vodă sunt străbătute cu gândul în lung și'n lat, acolo... trebuie să fie mormintele noastre, dacă dușmanii ce alergau în urma lor, le-au mai

făcut morminte, sau i-au lăsat pradă fiarelor sălbatice și căinilor flămânzi.

Noi navem morminte, mormântul e în sufletul nostru! Biet suflet cimitir!

Acolo ne coborâm, sau mai bine zis ne înălțăm și plângem, mângâind amintirea lor dragă și calde rugăciuni, tăcute, trimitem, să ajungă să pătrundă până la ei, să simtă acolo... sus, că noi nu i-am uitat

Mormântul eroului necunoscut va fi pildă strălucită de devotament patriotic, va fi un stâlp de rezăm în educația națională, dar nici când mângâere pentru sufletele ce-și caută zadarnic și azi mormintele scum-pilor soți, fii și frați.

Flori multe vom așterne pe mormântul eroului necunoscut, vom aprinde lumânări destule, vom plânge țărâna streină, dar sufletul și mințea veșnic neîmpăcate, vor alerga mereu pe câmpiile îndepărtate căutându-i pe ei, de asemenea eroi necunoscuți.

Pleca-vom de la mormântul tău, tot mai singure, alinarea durerii n'o poți căpăta prin artificii, și meșteșugiri... și veșnic când sufletele noastre vor fi pline de amărăciune, când vom avea nevoie de colțișorul de pământ care dacă te face să plângi, totuși lacrimile chiar, te ușurează, când vom căuta acest colțișor de pământ să avem și noi unde plânge... același dureros, același răspuns fără nădejde:

— „Noi n'avem morminte” !!...

Lecia P. Wichter, Bărlad

Icoana miraculoasă

În pădurea deasă pe un stejar bătrân sta țintuită o icoană a Maicei Domnului.

Printre frunzele verzi lustruite se joacă razele soarelui punând ici și colea pește aurii. Trecătorii credincioși se opresc și ruga lor fierbinte se ridică către fecioara sfântă. Ea-i ocreștește și spunea oamenii că multe minuni a săvârșit.

Odată, mai mulți tâlhari atacaseră pe niște călători alături de stejarul cu slânta: când ridicaseră mâinile să înjunghie pe bietii oameni, mâinile li se muieră, cuțitele le căzuseră la pământ, iar ei spăimântați fugiseră lăsând drumetii să mulțumiască Maicei Domnului pentru minunata lor scăpare.

Acea icoană fusese găsită într-o peșteră unde locuise un pustnic, fusese apoi luată și pusă în pădure pentru a păzi de primejdii pe trecă-

tori. Tâlharii știau că'n ace loc nu trebuie să se agățe de oameni pentru că le merge rău, și de aceea hoții hotărâra se taie pomul cu icoana și să-l ardă ca să scape de ea, căci s'o scoată de pe pom nici gând să era necutezând să se atingă de lucrul sfânt. Se duseră într-o zi cu gândul asta în pădure. O kniște de săvârșită domnea, nu se auzea decât hăcătul țânțarilor, și cântecul greenerului.

Amândoi ridicară securile și loviră pomul, dar vai! ce minune! stropi de sânge le umplură mâinile și fața. Ridicând ochii înspăimântați asupra icoanei, văzură lacrimi picând din ochii Fecioarei făcătoare de minuni! Aturci îngroziiți răufăcătorii o luară la fugă lăsând securele în pom. Se duse vestea departe de acea minune, și sătenii din acele locuri hotărâra să strângă bani și să clădească o biserică închinată sfintei. Biserica se clădi și lume peste lume venea cu rugăciuni și daruri la Maica Precista. În ziua de Sfânta Maria se

făcea hram mare, și preoții de dimineață până seară nu mai încetau să citiască pomelnice și să împartă mîmiruri. Veneau oameni bolnavi de departe și prin credința lor se tămăduiau. Biserica se îmbogățise și multe daruri scumpe erau atârinate la icoana miraculoasă. Printre altele era și un lanț gros de aur pe care-l dăruise o mamă al cărui copil se însănătoșise după multele ei rugăciuni. Într-o zi trei flăcăi, ședeau la cârciuma din sat, bând vorbeau verzi și uscate.

— Eu zise unul din ei am auzit că nu este bine să treci noaptea prin curtea bisericilor.

— Ah! ce prostie, zise altul, eu pot sta toată noaptea chiar în biserică în întuneric și nu-mi este nimic, de ce mi-ar fi frică?

— Haidem să te punem la încercare zise cel de al treilea. Bine, fac prinsoare răspunde cel de la doilea: noaptea de mâine o voi petrece până în zori în biserică.

— Foarte bine, noroc ziseră ceilalți și ciocniră câte-și trei paharele cu vin.

A doua zi flăcăii se duseră dimineață la slujbă: când se sfârși liturghia băeatul cu prinsoarea se ascunse după un stâlp în sfântul locaș, popa închise ușa și plecă. Flăcăul petrecu ziua uitându-se pe la icoane la darurile care erau atârinate pe la ele; mai dormitând, mai mâncând niște merinde care le luase cu el, mai răsfoind cărțile sfinte, până începuse să se întunece. În biserică nu ardea decât o candelă în fața altarului.

Umbra se revărsa înăuntrul clădirii sfinte, și lucrurile de aur și argint străluceau înnoaptea care le coprindea.

Băeatul nu era o fire rea, nu înșelase pe nimeni nici odată, nu furase, dar pesemne că diavolul vroi să-l ispitască, căci începu să se uite cu poftă la lucrurile de preț care împodobeau altarul. El se gândi: mi-am petrecut ziua și o să-mi pierd și noaptea degeaba; de ce n'ar lua eu un lucru scump de aici să mă aleg cel puțin cu ceva!... Se întunecase de tot, parcă în biserică era și mai întuneric; noaptea era neagră fără stele, numai candelă care stârna chiar deasupra icoanei sfinte parea o steluță rătăcită în acea beznă, și răspândea câteva raze slabe care făceau să lucească lanțul de la gâtul Maicei Domnului. Flăcăul se uita cu ochii țintă la lanț; se simțea atras de el ca de un magnet: încet, încet, se apropie sună douăsprezece, și'n fiecare sunet i se pare ispitivului că aude aceste cuvinte: Nu te atinge de lucrurile sfinte, cine fură merge'n iad... Dar el se apropie, iada-l lângă imagina blândă a cărei privire pare că se ațintește asupra lui, întristată. Nimic însă nu'l mai oprește, pune pe lanț mâna tremurândă și rece!...

În întinericul care-l înconjoară i se pare că toți sfinții se mișcă'n per-vazul lor, că ies din cadru, că se a-propie de el, că-l ating ! I se pare că aude șoapte, toți sfinții din jurul lui par că șoptesc cuvântul : hoț ! iar în ochii Fecioarei două lacrimi stră-lucesc.

Părul se sbârcește pe capul păcăto-sului, un fior îl coprinde și-l cutre-mură, o sudoare rece îl acopere, și cu lanțul în mâna-i încheștată cade la pământ în nesimțire... Icoana mi-raculoasă pedepsise pe acel care cu-tezase să ridice mâna asupra ei !

De dimineață când veni preotul în biserică găsi pe flăcău țepăn la picioarele altarului cu lanțul în mâ-na-i încheștată. Il ridică, îl duse în casă unde după multe îngrijiri își veni în fire. Băiatul șopti cu glas slab că vrea să se spovedească : el spusese preotului tot păcatul său. De-când cu acea întâmplare sârmanul flăcău stătea tot pe gânduri, petre-cea vreme lungă la biserică îngenu-chiat în fața altarului rugându-se cu evlavie. Toți tovarășii lui se mi-nunau de schimbarea care se făcuse în el. După câtă va vreme el se călu-gări și'n mânăstirea unde se retră-sese propovăduia așa de frumos în cât ise dusesse vestea departe. Lume peste lume venea să-l asculte, și'n cuvântările lui înțelepte vorbea de cinste și de dreptate, spunând la a-cei care-l ascultau să fie credincioși, să nu nosocotească locașurile sfinte, și să se teamă de judecata Demne-zeească !

Eufrosina Palt

Rețetă contra ameteții

— SNOAVĂ —

Cam de vre-o zece zile'ncoace
Grigore are ameteți ;
Biata nevastă, ce nu-i face !...
Descântece și oblojeți,
De geaba toate, că nu-i trece.
Grigore atunci se hotărăște
La doctor chiar acum să plece,
Să vadă, nu'l înzdrăvește ?
Ajuns la doctor, e'ntrebat
De cum i-e starea generală ?
El de ameteți s'a vâitât,
De-o sălbiciune-asa totală.
L'a pus apoi să se desbrace
Și cercetându'l cu'ngrijire
Ii zice : — Bine te vei face
De ne-i mai lăncezi'n neștire ;
Ia bine seama și m'ascultă,
Prea duci o viață sedentară
Și-ți trebuie mișcare multă,
Mereu, într'una, iarnă-vară.
Spune-mi ce meserie ai ?
De sigur, toată ziua stai !
— Ba să ierțați, alerg din zori,
Sunt d'ăi de împărțesc scrisori.

V. Blăculescu

Locuri sfinte din Basarabia

Biserica veche din Căușanii Noi

Insemnări din călătorie

„Vechea biserică de piatră cu nu-mele *Adormirea Prea Sfintei Fecioa-re* din târgușorul *Căușanii-Noui*, ju-dețul Tighinei, e atât de interesantă prin pictura ei internă și arta biseri-cească moldovenească veche și ca monument al credinței în Basarabia în cât trebuie să le fim recunoscători acelor cari ș'au gândit să păstreze neatins pentru generațiile viitoare aicst monument”. Așa începe arti-colul său părintele Kurdinovski în *Revista Societății bisericești istori-ce și arheologice basarabene*, despre vechia biserică din *Căușanii-Noui*. Și are dreptate ! Căci nespuse de mare bucurie sufletească ai când ai vizitat acest locaș vechi atât de vorbitor de trecutul neamului moldovenesc, în cât el ar trebui să devie un loc de pelerinaj pentru acei cari voesc să se inspire de la urmele trecutului lor.

De asupra ușii este o inscripție în grecește și alta în moldovenește. Ul-tima glăsuște următoarele :

Această sfântă și Dumnezeiască bi-serică ce-și prăznuiește hramul sfinți Adormiri a prea Cinstitei fiind mai înainte de lemn vechi și sfărâmându-se de tot încă fiind Mitropolit sfinția sa Daniil nu au lăsat acest lucru dumnezeesc să se sfărâme jos, ci din râvna dumnezească și cu ajutorul maicii sale și fiind milostenie pre la toți creștinii... milostitu-s'a și mări-a sa de a luat ajutor.... (mai departe indescifrabil).

După toate probabilitățile această biserică a fost și mai veche, dar a fost refăcută sub Grigorie Calinic Voevodul, de oarece pe timpul domniei lui a fost și mitropolit Daniil.

De altfel pe unul din pereți sunt zu-grăviți și ctitorii bisericii și s'a putut

Vederea din afară a bisericii din Căușanii Noi până la reparație

Cu îngrijirea Societății bisericești și stăruința d-lui general Panaitescu, care a obținut concursul Societății monumentelor istorice, biserică din *Căușanii-Noui* a fost refăcută, dreașă, îndreptată așa că va mai putea câtva timp să rămâie dovadă de trecutul a-cestor părți ale locului.

Clădită din piatră de i se vede că a avut trei rânduri de stâlpi de lemn legați în partea de sus și la mijloc cu alte bârne de lemn, acești stâlpi și bârne au putrezit și acum în locul lor au rămas adâncituri din care se maci-nă un colb auriu.

Pereții sunt bine conservați, de și pictura este destul de stricată și de mâna omului și de umezeală. Clădită în adâncime, căci trebuie ca să pă-trunzi în ea să cobori câteva trepte. Altarul e de asemeni de piatră și fe-restrele sunt mici și cu zăbrele.

descifra în dreptul fie cărnia dintre ei următoarele numiri :

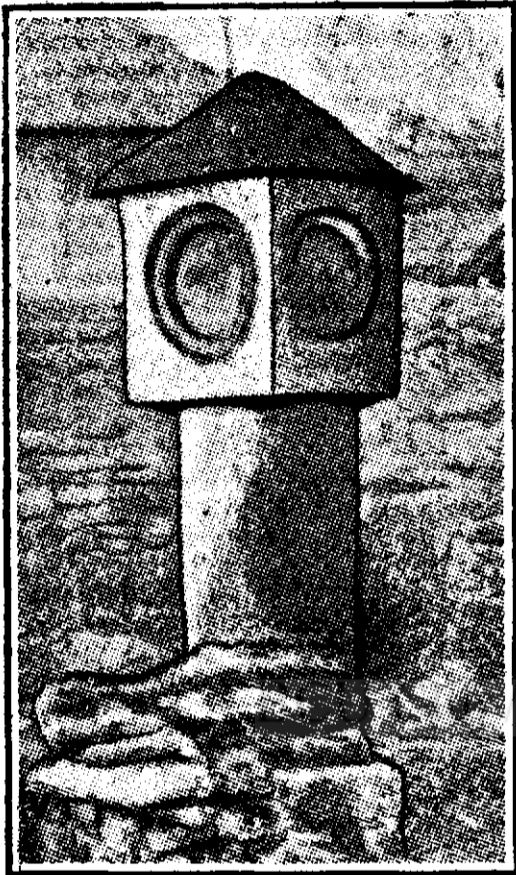
Scarlat Grigorie Ghica Voevod, Eca-terina Russet, Constantin Voevod, (probabil Constantin Mavrocordat), Nciolaie Mavrocordat, Grigore Cali-mach Voevod și Daniil mitropolitul. Ultimul și e uGrigore Calimach Voevodul țin în mâini o biserică care are asemănare cu biserică din Căușanii.

Este o versiune că înainte de refă-cerea acoasta a bisericii din Căușanii care a avut loc în 1719—1720, biseri-ca ra fi fost refăcută sau făcută chiar de Ștefan al VI-a al Moldovei, care în drăgostindu-se și căsătorindu-se cu o tirană tătăroaică a trecut la mahome-danism și a cedat tătarilor două ju-de-țe din Basarabia, adică Bugiacul. Pen-tru fapta aceea Ștefan al VI a fost ucis de boeri moldoveni la Suceava.

Lucrurile acestea s'au petrecut pe la 1552.

Cum timpurile acelea n'au fost prielnice pentru biserica creștină, de aceea și clădirea bisericii din Căușani în prima ei construcție a fost făcută în pământ și înălțimea ei n'a trecut de gardul care o înconjura. Sub fanarioți însă când cultul religios era încurajat, biserica a fost refăcută cu piatră de mitropolitul Daniil și sub domnia lui Grigore Calimah Voevod.

În curtea bisericii sunt și câteva pietre funerare și un monument păgân tătarăsc, care de asemeni vorbese de trecutul acestor locuri.

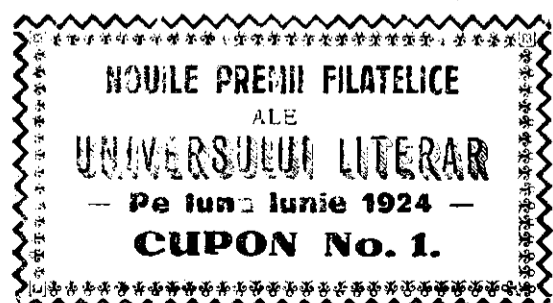

Monument tătarăsc în curtea bisericii Căușani-Nou

Și cu toate acestea sunt oameni care față de aceste dovezi ale trecutului românesc a acestor locuri neagă drepturile României asupra Basarabiei și vorbesc de plebiscit. Oare aceste momente atât de vorbitoare de trecutul acestei provincii nu sunt mai grăitoare de cât orice vot ?

Dar ca ele să fie și mai vorbitoare trebuie să vorbim de ele tuturor și poate nu ar fi nimic mai cumințe de cât de a face posibilă vizitarea acestor locuri decât mai mulți români — căci cu cunoașterea acestui trecut se întărește conștiința de neam a fiecăruia.

Dr. I. Duscian

Petre și vizitele

— ANEĆTODA —

*Sfântul Gheorghe,
Ziua lui Don-Căpitan
Iorgovan.
Pentru masă melu gras :
Sărmăluțe cu smântână,
Să nu uiți o săptămână,
Cu smântână sărmăluțe
Și mămăliguță.
Ca friptură drop-plăcintă,
Ceva pui
Așimățui.
Sărbătoare, zi de nume
Vine lume ;
Vorbe, glume ;
Domni, cucoane...
Fata'n casă cară apă
La bomboane
Petre ordonanță nouă
C'un chipiu cât un potcap
Pus în cap,
Jos colo'n bucătărie,
A făcut mămăliguță
A turnat-o'n farfurie
Și se uită-acum la ea ?
Să dea masa ? Să n'o dea ?
— Ian ascultă, dăm la masă ?
Zice către fata'n casă.
— Apoi nu, răspunde dânsa,
C'au venit vr'o trei cucoane ;
Le-am dat apă și bomboane.
— Trei cocoane ? 'ntreabă dânsul,
Dar ce cată ?!...
Că măliga se'nvrătoașe ?!...
— Poi, la vizită venită.
— Vizită ?!.. Dar ce, sunt moașe ?.*

Th. D. Speranția

FILATELIA

Nouii serii apărute

Esthonia : A apărut o marcă de de 3 mărci, verde-albastră, bine executată.

Anglia : Filigramele cari se distingeau pe mărcile engleze au schimbat forma. Ele vor avea și pe viitor o coroană și literile G. V. R., dar vor fi în caractere drepte.

Lituania : A surșarjat, în beneficiul văduvelor de război toată seria de mărci, dublându-se la toate valorile pe cari le aveau, afară de următoarele, a căror valoare adăugată este : marca de 36 c. cu + 34 c; 3 litas + 1 litas, 5 litas + 3 litas.

Sursarjul are patru forme, foarte interesante.

Egipt : Seria cu efigia regelui Faud s'a îmbogățit cu marcă de 200 m.; lilas—roșie, format mare.

Elveția : Au apărut 4 noi valori pentru aviație : de 90 c; 1,20; 1,50; 2 fr.

Premiile noastre pe luna Iunie

Pentru luna Iunie vom pregăti premii foarte interesante, cuprinzând 15 loturi bogate, cu serii alese.

GEORGETA DUCREST

AMINTIRI DESPRE IMPARATEASA IOSEFINA

Traducere de CONST. A. I. GHICA

CAP. V

O amintire a Impărătesei.

Intr'o zi pe când ne aflam la Malmaison, am rugat-o pe Impărăteasa Josefina să ne arate diamantele ei cari erau închise într'un dulap a cărui cheie o avea, doamna ei de onoare, d-na Gazani. Imediat, cu o bunăvoință rară, împărăteasa dădu ordinu să se aducă o masă pe care doamnele ei depuseră o sumedenie de cutii. După ce cutiile au fost deschise, am rămas înmărmurite de frumusețea, de grosimea și de strălucirea incomparabilă a acestor pietre prețioase.

După ce ne-a lăsat să le examinăm și să le pipăim în voie, Josefina ne zise :

— „V'am arătat toate pietrele astea pentru a vă desgusta de mania lor. După ce ați văzut astfel de pietre, nu mai puteți dori pietre mediocre; mai ales gândindu-vă că am

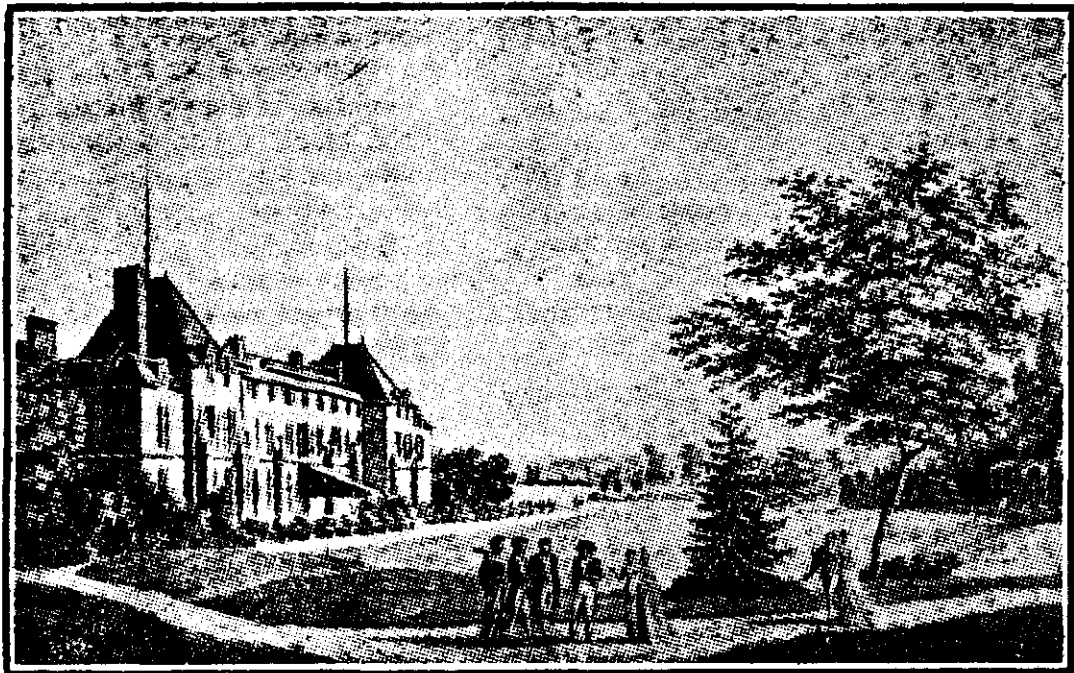
fost foarte nefericită, deși am posedat pietre atât de rare.

„La început ele mi-au plăcut, dar

PRINȚUL EUGENIU (după Isabey)

puțin câte puțin m'am desgustat de ele, așa că nu le mai port decât atunci când sunt silită. Credeți-mă domnișoarelor, nu invidiați luxul acesta, care în nici un caz nu poate da fericirea. Am să vă uimesc spunându-vă, că am fost mult mai mulțumită primind o pereche veche de ghete, decât toate diamantele acestea pe care le vedeți aici".

CASTELUL DELA MALMAISON

Ne-am pornit pe răs, crezând că este o glumă a Josefinei, dar ea rosti pe ton atât de serios că ceia ce ne spusese era purul adevăr în cât am dorit imediat să știm ce era cu povestea cu ghetele.

„Da, Domnișoarelor, este cert, reluă Majestatea Sa, că darul care mi-a prilejuit cea mai mare bucurie a fost o pereche veche de ghete.

După ce am părăsit Martinica cu Hortansa, mă aflam pe un vas unde eram foarte bine tratate. Pe atunci, eu eram bogată.

Cercetată cu primul meu bărbat, eram nevoită să mă întorc în Franța pentru afacerile mele și nu dispuneam de loc de bani. Hortansa dragută și voioasă cu dansurile și cu cântecurile ei avea mult succes printre matrozi. De îndată ce atipeam ea se ducea pe punte unde cânta și se juca spre mare satisfacție a tuturor. Un bătrân contramaistru o iubea mult și de îndată ce ocupațiile lui îi dădea un pic de răgaz, el le consacra micii lui prietene. Tot dansând ghetele fiecei mele se uzară cu totul.

„Intr-o zi o văd cu picioarele pline de sânge și am întrebat-o îngrozită dacă nu cumva era rănită.

— „Nu, mamă.

— „Dar ești cu picioarele însângerate?

„Am voit să cercetez pricina și am constatat că ghetele ei erau prăpădite și că se sgârbiase într'un cui.

„Nu eram decât la jumătatea drumului și ne mai trebuia mult până să ne putem procura o nouă pereche. În momentul acela iată că sosese și contramaistru, care se in-

formează de pricina supărării noastre. Hortansa plângând cu hohote se grăbește să-i comunice că nu va mai putea să-și ducă pe punte, fiindcă și-a rupt ghetele și că nu pot să-i dau altele.

— „Ce numai atât? Tocmai am o pereche veche într'un geamantan; mă duc să le aduc.

„Și fără să aștepte măcar un răs-

cei la Tuileries, se afla o ușă care comunica cu cabinetul Împăratului. Când voia să consulte pe Josefina sau să vorbească cu ea, venea el însuși să ciocănească la ușa aceasta.

În ultimele timpuri fie-care ciocănitură îi pricinuia o emoție nespusă. Când în cele din urmă află soarta care o aștepta, vărsă atâtă lacrimi în cât nu știu câte luni în șir nu mai putu să vadă bine.

Cu ocazia aceasta iată câteva rânduri dintr'o scrisoare pe care o scrisese împăratului cu cinci sau șase zile după pronunțarea divorțului.

„Presimțirile mele s'au împlinit. „Ai rostit cuvântul care ne desparte; „restul nu mai e decât o formalitate. Iată așa dar rezultatul prieteniei mele nețarmurite față de d-ta „și a jurămintelor d-tale solemne...

Vorbești de a contracta o alianță, de a da un moștenitor imperiului, de a fonda o dinastie! Dar cu cine te vei alia? cu dușmana naturală a Franței, această casă de Austria care urăște țara noastră, prin sentiment, prin sistem, prin necesitate. — Nu fac de cât să-ți repet ceia-ce mi-ai spus de atâtea ori.

Cum ambiția d-tale s'a mulțumit să umilească numai o putere, pentru ca să o reînălțe azi. Crede-mă, atâtea vreme cât vei fi stăpânul Europei, Austria îți va fi supusă dar, bagă de seamă, să nu fi învins vre-o dată..

Cât despre nevoia unui moștenitor, pot să-ți par interesată vorbindu-ți de un fiu, care-mi face toată bucuria și toate speranțele mele? A fost dar o minciună politică actul

puns, se duse să ne aducă o pereche de ghete vechi pe cari Hortansa le primi cu o bucurie nespusă. Darul acesta, și v'o repet încă odată, domnișoarelor, m'a mișcat adânc. Regret că n'am întrebat cum îl cheamă pe omul acesta cum se cade, căci mi-ar fi făcut o mare plăcere să pot face ceva pentru el acum când dispun de mijloace.

NAPOLEON INCORONAND PE JOSEFINA (după David)

CAP. VI

În timpul când se discuta vag de tot chestiunea divorțului, Împărăteasa era într'o vecinică agitație.

În salonul în care stătea de obi-

de adopțiune de la 12 Ianuarie 1806.

Dar ceia ce nu este o iluzie, sunt talentele și virtuțile lui Eugen. De câte ori nu l'ai laudat și prin ridicarea la tron ai voit să-l răs-

plătești; adesea-ori ai zis că merită mai mult...

„Nu-ți vorbesc aci de persoana „destinată să-mi urmeze. Ori ce ți „ași spune ți-ar părea suspect, cu „toate că nu vreau de cât fericirea „d-tale”

Scopul meu nu e de cât să scriu aci amintiri și nu urmăresc intenția de a face o dare de seamă a unor evenimente prea însemnate pentru a fi scrise de o femeie, totuși nu mă pot opri de a nu releva o eroare gravă pe care ducele de Rovigo o repetă de mai multe ori în Memoriile lui.

Așa dânsul pretinde că împărăteasa Josefina se căsătorise doar civil cu Împăratul. Pot asigura însă pe toată lumea că atât Josefina cât și vice regele au afirmat contrariul atât în prezența mea cât și în fața persoanelor cari se aflau la Navarre.

(Va urma)

INCHINARE

Erollor Țarei...

Trecură anii... totuș noi,
Nu v'am uitat, o, bravi eroi!
Smeriți plecând a noastră frunte,
Ne închinăm azi ca și 'nainte...
Plecați d'acasă în bun rămas,
Când v'a chemat al Țarei glas,
Porniți la luptă ca un nor,
Ați trecut munții într'un sbor.
Și de-a urmat apoi... amarul,
Înfrângerea și întreg calvarul,
Voi n'ați cedat acest pământ
Dușmanilor, doar... de mormânt...
De când la luptă voi v'ați dus,
O! sângele din voi a curs,
Și a udat pe-orice cărări,
Pământul scumpei voastre Țări.
Hrănind în suflete credința,
Ca voastră fi-va biruința,
Voi vă ziceați „așa e scris”
„Azi să împlinim marelui vis” !...
Astfel cum v'a slujit norocul,
Voi ați rămas peste tot locuri:
Pe dealuri, în câmpii întinse,
În munți cu crestele lor ninse,
Pe mal de râuri și isvoare,
În codri și la neagra mare,
Noi vă găsim. O bravi eroi!
Voi scriți, istoria de apoi!...
În primăvară, în orice an,
Când inverzesc holdele 'n lan,
Răsar și cresc pe acest pământ,
Și dragi se legână în vânt,
Duiioase flori și pe rând ele:
Intâi albastrele vioarele,
Apoi galbenii stânjeiori,
Și 'n urmă macii roșiori,
Formând al Țarei drapel sfânt,
Și acoperind al vost-mormânt...

Vor trece anii, iară noi,
Vă vom slăvi, în veci, Eroii!...

M. Marinescu Argol

Tertatu-i-s'a oare?

— Urmare și sfârșit —

O oră întreagă m'am destăinuit lui, destăinuindu-i toate tainele groaznicei întâmplări.

Și în nenumărate rânduri l'am întrebat :

— Poate oare ucisul să-i ierte ucigașului moartea sa ? În numele cui ? Și pentru ce ?

Iar el mă îngână zâmbind :

— În numele cui ?

Scoase apoi o mică iconiță ce înfățișa răstignirea Mântuitorului și după ce mi-o atârna de gât, îmi spuse :

— Iată, roagă-te lui, Răstignitului...

După o clipă de tăcere mai adâncă :

— Când cel Răstignit va învia, vei fi ertat și tu !...

Și se îndăpărtă, dus pe gânduri, repetând din nou :

— Da, da, când cel Răstignit va învia, atunci vei fi ertat și tu !

— Dar de ce m'a întrebat îngânându-mă „În numele cui ?”

În urma lui, ușa se închise cu zgomot iar eu am rămas singur cu întrebările mele veșnice și cu chinurile mele cumplite.

M'am înapoiat mألنuit și abătut, căoi vorbele starețului nu mi-au liniștit sufletul.

Eram lăsat dar în voea soartei.

Și toți se fereau de mine, doar veșnicile mele întrebări nu mă părăseau... În numele cui ? pentru ce ?...

Atâta doar îmi mai rămăsese în minte după îngrozitoarea năpastă...

Și într'o noapte, iată că o porni spre mormântul ucisului, ca să scap de întrebările astea, cari mă deșteptară din somn și mă alungau, urmărindu-mă.

Noaptea era neagră și calmă ; o ceață grea, fumurie, se coboară asupra pământului...

Și eu băjbăiam în jurul mormântului, cu mintea plină de aceleaș gânduri, cari mă cotopeau ca și ceața asta neagră...

— Parcă poate ucisul să ierte ucigașului moartea sa ?.. În numele cui ?... De unde puterea asta, care să poată împreună pe ucis cu ucigaș într'o îmbrățișare frățească ? Unde-i astă putere ?

Am atârnat iconița dată de ciudațul stareț, de crucea de pe mormânt și începui să mă rog.

Totuși amarnicile mele gânduri nu mă slăbeau, îmi năvăleau veșnic în minte, iar cuvintele rugei înghețau, îmi mureau pe buze.

— În numele cui ?

Timpul trecea... ceața fumurie tot mai acoperia pământul... eu luptam din răputeri să mă concentrez în ruga mea...

Deodată tresări, ca-și când ași fi fost scuturat de cineva, de cineva care parcă ar fi voit să-mi dea o deslegare la toate întrebările mele, să-mi rezolve astă problemă grea.

Ridicai grăbit privirea spre crucea de pe mormânt, spre iconița ce înfățișa răstignirea.

Dar nu o mai aflai acolo... nu mai era iconița mea... Era cu totul altceva... În loc de Răstignirea, era Învierea... Da, în locul Răstignirii era zugrăvită Învierea, întocmai așa după cum o pictează pictorii, absolut exact, până la cele mai neînsemnate amănunte, până la micile detalii depe vesmintele ostașilor căzuți cu fața la pământ...

Dar eu vedeam bine totuși că e aceeaș iconă cu răstignirea, cu acelaș Christos, doar o putere supraomenească o transformase în înviere ; era acelaș Christos, dar încununat de lumină ; acelaș tablou, doar că pictorul întrebuințase aceeaș detaliu pentru altă înfățișare, transformând crucea de lemn în grele lespezi ale mormântului, iar femeile ce plâneau la picioarele crucei, în ostași cu fața la pământ.

Și tabloul acesta minunat, începu a străluci, întocmai ca o stea, ca un miraj în mijlocul pustietății.

Răstignitul înviase !

Mă uitam la el, iar inima-mi tremura de recunoștință și fericire... Și în clipa acea simții cum acela pe care-l ucisesem, venea, venea spre mine spre a mă îmbrățișa, ca pe un frate, ca pe un prieten...

Vine tot mai aproape, e aci, îl vedeai.

A înviat răstignitul !

Și atunci strigai :

„Sunt ertat, sunt ertat !

Acum înțelesesem totul, simțisem asta bine.

O lumină tare strălucitoare mi-a luat văzul, totul mi se întunecă înaintea ochilor...

Iar a doua zi, în revărsatul zorilor, fui ridicat depe mormânt.

Și din noaptea acea am rămas orb... N'ați băgat cumva de seamă că-s orb ? Ochii mei păcătoși n'au putut îndura lumina acea prea strălucitoare.

Și sunt orb și astăzi... Fiți buni vă rog și spuneți-mi cu sinceritate, fost-am oare ertat ? Iată priviți și încredințați-vă, ce-i zugrăvit pe iconița asta ?

Iată, aci ! Fiți buni ! Spuneți-mi !

Și drumetului tăcu, așteptând plin de nerăbdare.

Luarăm cu toții iconița din mâinile lui, ne uitărăm la ea cu adâncă curiozitate, dar nu putem distinge nimic, vopseaua fiind ștearsă de sudoare și curățită în cea mai mare parte.

Și apoi, într'un singur glas îi răspundem :

— Da, e chiar Învierea lui Christos !

Căci așa ne sfătuia să-i spunem, jalnicul simț omenesc, care-i mila.

Trad. din rusește de C. Gramatic și Jeaușty

CORTEGIUL

Se întinde'n lungul străzii
Al cortegiului și ;
Popii țin fruntea părăzi
Iadrumați spre cimitir

Clătînând domol sicriul,
Caxul negru s'a pornit,
Cum își leagănă copilul
Mama când l'a adormit

Trecătorii, întrebare :
„Cine e ?” fac fără de rost,
Când priteji au ori și care
Ca să afle cine-a fost.

Un bătrân s'oprește'n cale,
Șerucându-i priviri lungi,
Zice mortului cu jale :
„Incet mergi, departe-ajungi !”

N. TINE

NECAZUL DRACULUI

Ferească Dumnezeu de necazul
dracului, găsi bunicul cu glasul lui
blând, de prinde ciudă pe cineva, a-
poi nuri de-a bună aceluia, — îl poar-
tă necuratul în fel de fel de chipuri
și se ține de el ca păcatul de om.

Acî bunicul întoarse capul făcân-
du-și o cruce.

— Ochii ghiavolului lucesc ca două
lumini în întuneric și strâmbătura
lui te umple de groază; căci aceste
lumini sunt necurate și ispitesc.

Nepoțelul privi rotogoalele ce le
făcea un fluture cenușiu prin lendrii
din fața casei și apoi urmări falfă-
itura lui, care tremura sus... depar-
te... până se pierdu în seninătatea
Cerului.

— Ce bunicule; adică sunt draci
de aceștia de care zici matale ?

Bunicul, rezemat pe jețul făcut din
lemn de mesteacăn pe care vremea
fi cojise, începu să mângâie blând bu-
clele gălbue ale nepotului.

— Sunt nepoate ! Și-s mulți...
mulți... dar nu se văd.

— Dece nu se văd, bunicule ?

— Pentrucă nu se arată !

— Păi atunci cum sunt ?

Acî bunicul rămase tăcut urmă-
rind cu privirea un nor răsleț, fumur-
riu—care trecea ca o umbră de gând
pe albăstrimea cerului, pe când ne-
poțelul prinse a iscodi cu deamănun-
tul chipul bunicului.

— Băiatul moșului, sus, în împără-
ția Cerului unde stă Dumnezeu cu
sfînți săi, sunt îngerii... tu știi ce
sunt îngerii... copii cu aripi albăstrii
care sbor și farmecă Cerul cu cân-
tecele lor argintoase.

— Știu bunicule. Sunt atât de
buni. Mira spus mama că după ce a-
dorm vine un înger alb... alb de tot
ca barba matale de alb și mă păzeste

până când se face ziuă și mira mai
spus că munaî copii cumiști au în-
geri buni.

Și eu sunt cuminte, bunicule.

— ...Da, ești cuminte, băiatul mo-
șului și îngerul tău e bun ca și sufle-
tuști... și bunicul îl sărută pe frunte.

Bunicul cu părut albit de vremuri-
le duse părea un sfânt mângâind un
înger.

— O ceată de îngerii nu a fost cur-
minte iar D-zeu a pus pe îngerii
buni să-i dea afară din cer. Și înge-
rii cei buni — au dus într'un loc întu-
necos... întunecos, sau deschis o
poartă grea și i-au svârțit acolo. Lo-
cul acela D-zeu l'a numit Iad. Și de
atunci iadul e lăcașul îngerilor răi.
In fundul Iadului atunci îngerii cei
răi — ghiavoli — s'au făcut împă-
răția lor, au aprins smoculă și pucioa-
să ca să ardă pământul;... dar băia-
tul moșului, ține minte, D-zeu a pus
la suprafața pământului mări de ar-
pă, așa că gândul ghiavolului nu se
poate împlini.

Rar de tot ștăcnește familia și
focul iadului prin niște amăni și a-
tunci ghiavoli s'agudesc pereții iad-
ului de se cutremură pământul.

Și pe nesimțite bunicul desfiră
un fir de poveste din ghemul înve-

— Băiatul moșului, am să-ți spui
o poveste cu necuratul.

Acî nepoțelul sări pe genunchii
bunicului, luându-l de după gât.

— Tată moșule, spune-o ! Ce bun
ești !... Și răsul lui lipede îndeamnă
povestea bunicului să prindă fir.

— După ce D-zeu a gonit pe ghi-
vol din cer, i'a dat voie să aibă un
colț mic de tot în sfânta biserică,
căci știa D-zeu că și printre oameni
sunt unii răi, care nurl prea ascultă
și D-zeu a spus ghiavolului să înseme-
ne pe toți cari nu vor fi evlavioși și
temători cel puțin în sfântul locaș.

Ghiavolul își luă o bucată mică de
piele de bou și un oandei și se sui
într-un colț al bisericii, spre ușe.

Ședea ghiavolul acolo ghemuit
și fumul de tămâie îl făcea să-și
strâmbce fața, că nurl putea suferi,
iar crucile pe care le făceau crești-
nii cuvioși îi pătrundeau ca niște
scânteii prin tot corpul. Dacă nu ar
fi fost lăsat cu voia lui D-zeu în col-
țul acela, ar fi pierit numai decât...
căci bietul ghiavol, ar fi preferat fu-
mul iadului decât tămâierea cădel-
niței și crucile cuvioșilor. Pe semne,
nici el n'a știut că o să stea rău în
biserică.

El crezuse că va putea respira în
voe și acum ședea ghemuit ca vai
de el și rugile sfinte îi înflorau tru-
pul.

Rând pe rând oamenii se adunau
în strane și în mijlocul bisericii,
far vocile de rugăciune se îngânau
spre lauda Domnului.

Ghiavolul privea nevăzut de ni-
meni, pe fiecare.

Erau în biserică femei cari numai

când se arăta preotul în cea altară
lui atunci în semna o cruce străni
bă și apoi vorbeau de ale lor.

Ghiavolul le scria pe pielea de
bou, rânjind de bucurie că sufletele
acestora vor fi ale lui.

...Și... încet, încet, pielea de bou
se umplu de însemnările oamenilor
necredincioși.

Iată, că intră pe ușa bisericii un
moș bătrân, bătrân de tot și plin
de evlavie. Scoase din suman câte
va lumânări și le aprinse înaintea i-
coanelor.

Cum îl văzu ghiavolul scrâșni din
dinți.

El avea ciudă pe acest moș bătrân,
căci de câte ori i se arăta în fața lui
fi blagoslovea cu câte o cruce plină
de evlavie și cu un „ucigă-te toaca”
de se risipea ghiavolul cum se risi-
pește fumul în vânt;... și bătrânul
acela se ruga liniștit într'un colț re-
tras.

Acum ghiavolul se făcu mai mic,
se ghemui în locul lui, ca să nurl va-
dă moșul acela bătrân, căci el știa
că moșului era îngăduit să-l vadă
din pricina credinței lui mari pentru
D-zeu, și strângându-se mereu se
frământa în mîntea lui cum să-l
treacă și pe moșul acela pe pielea
de bou.

Toamna atunci intră un băiat rău,
care se învărti prin biserică și fără
să-l vadă nimeni fură o prescură de
pe masa cu lumânări de lângă ușe
și fugi.

Ghiavolul dădu să-l scrie, dar
pielea de bou era plină și numai în-
căpea încă un nume pe ea.

Ca să nuri uite numele apucă iute
cu dinții de marginea pielii și trase
din răsputeri.

Pielea se întinse puțin și subțin-
duse se rupse, iar ghiavolul se lovi
cu capu de peretele bisericii, încât
toată biserică se sgudui de lovitura
lui iar ghiavolul se ținu cât putu să
nu sbiere.

Atunci moșul, uitându-se în par-
tea unde se ciocnise capul necura-
tului, îl zări pe ghiavol și îl apucă
răsul când văzu cum se strâmbă de
durere.

Și ghiavolul, plin de necaz, scrisse
pe bucata întinsă și numele moșu-
lui.

...Și iată cum necazul dracului ur-
mărea pe moșul acela bătrân.

Ferească D-zeu de necazul dra-
cului și bunicul își făcu o cruce, iar
nepoțelul răsând sări de pe genu-
chii bunicului și bunicul îl sărută pe
frunte, mângâindu-i buclele aurii.

Petre Antonescu

Câteva hazuri

Se înțeleg de minune.

Sportul înainte de toate

— De ce naționalitate ești, mă jidane ?
Emigrant, să trăiești.
— Nu te întreb de sex, boules ?

Sergentul. — Oprește-l, oprește-l ! ..
Sportmanul. — Să-l opresc ? Nici nu mă gândesc.
Totmai e gata să bată recordul de viteză.

Insemnări

Duhul „Feng-șui” care în traducere românească ar însemna „vânt sigur” e un spirit foarte curios, cu toate că nu i se poate explica originea. Mai întâi de toate exploatarea minelor este interzisă de sus numitele duhuri și numai după sacrificii, rugăciuni și diplomație se poate stabili o convenție în ce privește modul de exploatare al ocnelor. Casele cu etaje sau cu coșuri, înalte înalte nu prea s'admit prin orașele Imperiului ceresc prin faptul că îngreunează circularea „Feng-șui”-lor.

Afară de acestea, „feng-șui”-ul e un factor comun la toate actele vieții unui chinez, fie că crede în Confucius, Brahma sau Buda. Când un chinez pleacă în călătorie se fac multe pregătiri cu pocnituri și artificii pentru călătorie se fac multe pregătiri cu pocnituri și artificii pentru gonitul duhurilor rele; când vreun tânăr voiește să se însoare, după ce-și întrecă inima și pe tatăl său, e nevoie absolută să consulte și pe Feng-șui care-și manifestă dorința printrun oracol. În cazul când căsă-

toria n'ar fi pe bunul plac al duhului tânărul își calcă pe inimă și-și ia gândul dela fată.

Toți oamenii știu că eşirea dinților e normală între șase și nouă luni, dar nu sunt rare cazurile când ies la un an și jumătate sau la trei luni. Cu toate acestea se găsesc oameni cari s'au născut cu dinți în gură. Așa sunt: Richard II Inimă de leu, Ludovic IV, Mazarin, Mirabeau. Dar tot cu dinți sau născut și oameni cu totul idiști, rachitici sau nebuni, așa că o statistică a genilor cu ajutorul acestei caracteristici nu se poate întreprinde. Numeroși medici citează cazuri când copii mari (doctorul Buchanan o copilă de 15 ani) n'au încă dinți la o vârstă când normal trebuiau schimbați de câteva ori, și foarte curioasă e a-

ceastă inscripție găsită în cimitirul din Gayton : „Aici a fost îngropată în ziua de 11 Iunie 1798, Elisabeth Caok, o biată femeie în vârstă de 86 ani, care n'a avut în toată viața ei nici un dinte !”

Silviu Nicșoră

Correspondența redacției

Const. D. Mihail, Al. Teodorescu-Miu, Dimitri Petrescu, M. Tândănescu : — Poeziile dv. n'au unitate și interes poetic precum n'au nici formă.

D. Negulescu, Pitești : — Acestea sunt prea banale.

Citiți ziarul
Științelor și Călătoriilor
Care apar în fiecare Marți

VIZITAȚI
Cinema „VLAICU”

RULEAZA:

Filmele cele mai frumoase și instructive